

Sygn. akt *XVI GC 523/16*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący	<i>SSO Cezary Skwara</i>
Protokolant	sekretarz sądowy Agnieszka Rozen

po rozpoznaniu 28 kwietnia 2017 r. w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa *K. S., M. S.*

przeciwko *Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.*

o odszkodowanie

I. Oddala powództwo.

II. Kosztami postępowania obciąża w całości powodów K. S. i M. S., pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

SSO Cezary Skwara

Sygn. akt: XVI GC 523/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 kwietnia 2017 roku

Pozwem z dnia 3 sierpnia 2013 r. (data nadania na poczcie) K. S. i M. S. wnieśli do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie pozew o zasądzenie od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. kwoty 12 100 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że są właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej w J., przy ul. (...). Przedmiotowa nieruchomość jest położona w granicach obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska im. (...) w W. utworzonego uchwałą 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Zdaniem powodów wprowadzenie OOU spowodowało powstanie po jego stronie szkody w postaci utraty wartości nieruchomości oraz konieczność przeprowadzenia prac zwiększających wyizolowanie nieruchomości budynkowej od hałasu wynikłego z operowania portu lotniczego (pozew k. 2-44).

W odpowiedzi na pozew pozwany Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z siedzibą w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że roszczenie jest bezpodstawne z uwagi na upływ terminu zawitego na dochodzenie roszczeń zgłoszonych przez powodów. Pozwany zaznaczył, że nieruchomości powodów nie znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania po raz pierwszy w 2011 roku, ponieważ była objęta już ograniczeniami wynikającymi z Rozporządzenia nr 50, leżała bowiem w obszarze ograniczonego użytkowania ustanowionym mocą Rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z 2007 roku. Zdaniem pozwanego ograniczenia stanowiące podstawę roszczeń powodów, jeśli powstały, to już w chwili wejścia w życie Rozporządzenia nr 50 tj. w dniu 24 sierpnia 2007 r. nie zaś dopiero w wyniku wejścia w życie uchwały z 2011 roku. Wejście w życie uchwały z 2011 r. nie spowodowało natomiast żadnych nowych ograniczeń mogących skutkować zasadnością roszczeń odszkodowawczych. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że powodowie nie wykazali żadnej szkody, która powstałaby w związku z wprowadzeniem OOU, a która polegałaby na uniemożliwieniu lub istotnym ograniczeniu powodom możliwości korzystania z nieruchomości w sposób dotychczasowy lub zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem, w szczególności powodowie nie wykazali aby samo położenie nieruchomości w OOU spowodowało spadek jej wartości oraz konieczność rewitalizacji akustycznej budynku. Ponadto pozwany zakwestionował uprawnienie powodów do żądania odsetek ustawowych od wskazanego przez nich terminu (odpowiedź na pozew k. 67-154).

W kolejnym piśmie procesowym powodowie odnosząc się do zarzutu niedotrzymania terminu zawitego wskazali, że wywodzą swoje roszczenia z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr 76/11, zatem termin zawity należy liczyć od dnia wprowadzenia tej uchwały nie zaś od daty wejścia w życie Rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z 2007 r. Ponadto powodowie wskazali, że rozporządzenie z 2007 roku utraciło moc obowiązującą z dniem 15 listopada 2008 r. Jako alternatywną podstawę odpowiedzialności powodowie podali art. 435 k.c. w zw. z art. 322 ustawy prawo ochrony środowiska. Jednocześnie powodowie sprecyzowali, że dochodzą kwoty 3 000 zł tytułem tzw. rewitalizacji akustycznej oraz kwoty 9 100 zł z tytułu spadku wartości nieruchomości (pismo powodów k. 164-199).

Na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2016 r. powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w ten sposób, iż wnieśli o zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 108 288 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za utratę wartości nieruchomości powodów (protokół rozprawy k.322, pismo powodów k. 328-329).

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie przekazał sprawę do rozpoznania do tutejszego Sądu, zgodnie z właściwością rzeczową (postanowienie k. 333).

Postanowieniem z dnia 12 lipca 2016 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. Akt I ACa 1424/14, a następnie podjął postępowanie w dniu 6 lutego 2017 r. (postanowienie o zawieszeniu k. 534-536, postanowienie o podjęciu postępowania k. 541).

Na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2017 r. powodowie wskazali, że w zakresie nieruchomości objętej przedmiotową sprawą nie zgłaszali pozwanemu roszczeń w związku z objęciem nieruchomości powodów obszarem ograniczonego użytkowania ustanowionego na podstawie rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. Powodowie wskazali ponadto, że ograniczenia w użytkowaniu nieruchomości objętej sprawą ustanowione Uchwałą Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. nie zwiększyły się w porównaniu z ograniczeniami wprowadzonymi na nieruchomości Rozporządzeniem Wojewody (...) z 2007 r. (protokół rozprawy k. 553, protokół elektroniczny k. 555).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. i M. S. są współwłaścicielami, na zasadzie ustawowej wspólności majątkowej zabudowanej nieruchomości gruntowej, położonej w J. (powiat (...)), przy ul. (...), dla której to Sąd Rejonowy w Piasecznie, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: wydruk księgi wieczystej z Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych k. 14-30/

Nieruchomość należąca do powodów w całości znajdowała się w obszarze ograniczonego użytkowania (poza strefą M) utworzonego na podstawie rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. (dalej: OOU) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. przedmiotowe nieruchomości również w całości znalazły się w OOU, poza strefami Z1 i Z2.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: uchwała nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. k. 31-37, Uchwała nr 153 Sejmiku Województwa (...) z dnia 24 października 2011 r. k.38, Rozporządzenie Wojewody (...) nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r. k. 94-95 /

Pismem z dnia 31 lipca 2013 r. powodowie wystąpili do pozwanego z żądaniem odszkodowania za szkodę poniesioną przez nich w związku z ograniczeniem sposobu użytkowania nieruchomości w wyniku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla portu lotniczego im. (...) w W.. Żądanie obejmowało odszkodowanie za szkodę z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz koszty zastosowania w budynkach zabezpieczenia zapewniającego prawidłowy klimat akustyczny. Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 2 sierpnia 2013 r.

/okoliczności bezsporne a nadto dowód: zgłoszenie roszczenia wraz z prezentatą biura podawczego pozwanego k. 42/

Przed wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie powodowie nie wzywali Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. do naprawienia szkody w związku z z objęciem nieruchomości powodów obszarem ograniczonego użytkowania ustanowionego na podstawie rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. Ograniczenia w użytkowaniu nieruchomości objętych sprawą ustanowione Uchwałą Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. nie zwiększyły się w porównaniu z ograniczeniami wprowadzonymi na tej nieruchomości rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r.

/okoliczności bezsporne/

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami, dodatkowo potwierdzają go ww. dowody z dokumentów, które w ocenie Sądu należy uznać za wiarygodne jako jednoznaczne i niekwestionowane przez strony postępowania. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach sprawy nie miały decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd w sprawie przeprowadził postępowanie dowodowe w ograniczonym zakresie, przeprowadzając dowody z dokumentów złożonych przez strony do akt niniejszej sprawy.

Przeprowadzenie dalszych zawnioskowanych dowodów byłoby niecelowe z uwagi na uznanie, iż roszczenie zgłoszone w pozwie nie może zostać uwzględnione z uwagi na upływ terminu zawitego do zgłoszenia roszczenia. Powyższe skutkowało oddaleniem nierozpoznanych wniosków dowodowych zgłoszonych przez strony postępowania (tj. wniosek o powołanie biegłego sądowego z zakresu akustyki, budownictwa, dowodu z przesłuchania strony powodowej, wniosek o zobowiązanie powoda do przedstawienia dowodów potwierdzających zapewnienie klimatu akustycznego w budynku, zobowiązanie pozwanego do przedłożenia projektów dotyczących prac inwestycyjnych na terenie lotniska oraz wskazania ilości operacji lotniczych) jako nieprzydatnych do rozstrzygnięcia sprawy (k. 553v, protokół elektroniczny k. 555).

W sprawie przeprowadzono dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości. Dowód ten był jednak nieprzydatny dla sprawy z uwagi na treść rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy w Uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie III CZP 62/16 (Legalis nr. 1532498).

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotowe powództwo podlegało oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa dochodziła zasądzenia od pozwanego odszkodowania tytułu tzw. rewitalizacji akustycznej oraz obniżenia wartości nieruchomości powodów wskazując, iż domagają się odszkodowania w związku z usytuowaniem ich nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania ustanowionym w drodze uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r.

Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia wskazano na art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (dalej: p.o.ś.), zgodnie z którym jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Jako alternatywną podstawę odpowiedzialności powodowie wskazali art. 435 k.c.

Zważyć należy, iż roszczenia sformułowane na podstawie art. 129 ust. 1 i ust. 2 p.o.ś. podlegają poważnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 129 ust. 4 p.o.ś. można wystąpić z nimi w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Mając na uwadze wyżej przytoczoną argumentację w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy powodowie zachowali roszczenie o którym mowa w art. 129 p.o.ś, co wiąże się z oceną zachowania terminu z art. 129 ust. 4 ustawy. Pozwany już bowiem w odpowiedzi na pozew wskazywał na upływ terminu zawitego, a więc już tylko z tej przyczyny winno podlegać oddaleniu.

W ocenie Sądu termin do zgłoszenia roszczeń, o których mowa w art. 129 ust. 4 ustawy p.o.ś., jest terminem zawitym. Termin ten ma charakter terminu zawitego (prekluzyjnego), co oznacza, iż jego niedochowanie powoduje wygaśnięcie roszczenia, a fakt upływu tego terminu sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu. W orzecznictwie wskazuje się, co znalazło swój wyraz m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r. (sygn. II CSK 720/14 Legalis nr 1350328), iż termin ten nie stanowi terminu przedawnienia, a termin zawity do zgłoszenia roszczeń. Terminy te nie kolidują ze sobą i spełniają różne funkcje – termin zawity umożliwia zobowiązanemu, w krótkim czasie uzyskanie wiedzy o liczbie i charakterze kierowanych do niego roszczeń, termin przedawnienia zaś wyznacza granice czasowe umożliwiające uprawnionym wystąpienie na drogę sądową o realizację roszczeń terminowo zgłoszonych (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt II CSK 161/13 Lex nr 1433722). Należy również rozróżnić kwestię zgłoszenia roszczeń od kwestii dochodzenia roszczeń. Roszczenia należało zgłosić pozwanemu w terminie zawitym 2 lat, natomiast dochodzenie roszczeń jest ograniczone terminem przedawnienia, który wynosi lat 10.

Wskazać należy, że art. 129 ust. 4 w związku z art. 136 ust. 1 p.o.ś., należy interpretować w ten sposób, że - w przypadku ograniczeń korzystania z nieruchomości będących następstwem utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (art. 135 p.o.ś.) - roszczenia, o których mowa w tym przepisie należy zgłosić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego do obowiązanego do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 p.o.ś. Skoro bowiem ustawodawca z jednej strony zakreślił krótki (2 - letni) termin do zgłoszenia żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 p.o.ś., z drugiej zaś określił obowiązek ich zgłoszenia określonego podmiotowi zobowiązanemu do ich realizacji, o których mowa w art. 136 ust. 2 p.o.ś., przed wystąpieniem z tymi roszczeniami na drogę sądową, to termin, o którym mowa w art. 129 ust. 4 p.o.ś. należy uznać za termin zawity do zgłoszenia tych żądań obowiązanemu do ich realizacji w celu zachowania prawa dochodzenia tych roszczeń przed

sądem. Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, jeżeli uwzględni się, że ustawodawca nie określił terminu, w ciągu którego obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 p.o.ś., jest zobowiązany zająć stanowisko co do zasadności żądań zgłoszonych przez poszkodowanego. Taką interpretację charakteru terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 p.o.ś. wzmacnia także wykładnia językowa tego przepisu, w którym jest mowa o wystąpieniu z roszczeniami, co znaczeniowo jest terminem szerszym od terminu dochodzenia roszczeń i mieści w sobie także zgłoszenie przez poszkodowanego w związku ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 p.o.ś, obowiązanemu do ich wykonania (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r. w sprawie IV CSK 216/08 nie publ.).

W przedmiotowej sprawie pozwany zarzucał, że nieruchomość powodów została po raz pierwszy objęta obszarem ograniczonego użytkowania utworzonym odszkodowawczych na podstawie rozporządzenia nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r. Wojewody (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Pozwany wskazywał przy tym, że wejście w życie uchwały z 2011 r. nie wprowadziło żadnych nowych ograniczeń w odniesieniu do nieruchomości, a z roszczeniami, których obecnie próbuje dochodzić strona powodowa można było wystąpić już od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr 50 z 2007 roku, zatem roszczenia dochodzone pozwem jeśli nawet istniały, to należy uznać, że już wygasły.

Należy wskazać, że obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. został utworzony w drodze rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 2007 r. wydanego przez Wojewodę (...). Podstawą prawną do wydania wskazanego aktu stanowił art. 135 ust. 2 p.o.ś. w ówczesnym obowiązującym brzmieniu. W oparciu o powyższy przepis kompetencja do utworzenia OOU została powierzona wojewodzie. Na skutek nowelizacji dokonanej na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 175 poz. 1462 ze zm.), kompetencja do utworzenia OOU została powierzona sejmikowi województwa, który taki obszar tworzy w drodze uchwały. Powyższa nowelizacja zgodnie z art. 48 pkt 2 p.o.ś. weszła w życie z dniem 1 stycznia 2008 r. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. zawierała także przepisy przejściowe, stanowiące, iż akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje (art. 47 ust. 2 ww. ustawy).

Sąd Najwyższy w Uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie III CZP 62/16 (Legalis nr. 1532498) wskazał, że zmiana artykułu 135 ust. 2 ustawy p.o.ś. dokonana 3 października 2008 r. nie powodowała utraty mocy obowiązującej aktu prawa miejscowego w postaci rozporządzenia nr 50. Wobec tego rozporządzenie określające obszar ograniczonego użytkowania miało moc obowiązującą do dnia wydania Uchwały Sejmiku (...) 76/11. Sąd Najwyższy opowiedział się zatem za koncepcją ciągłości. Podobnie wypowiedział się SN w uchwale z dnia 09 lutego 2017 roku, wskazując na zasadę zachowania ciągłości legislacyjnej w zakresie aktów prawa miejscowego i podkreślając, że podjęcie przez Sejmik Województwa (...) uchwały nr 76/11 o utworzeniu ograniczonego użytkowania dopiero w dniu 20 czerwca 2011 r., oznaczało założenie honorowania wcześniejszego stanu prawnego w odniesieniu do obszaru ograniczonego użytkowania ukształtowanego rozporządzeniem nr 50. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że konsekwencją obowiązywania rozporządzenia nr 50 do dnia wejścia w życie uchwały nr 76/11 jest ciągłość istnienia utworzonej przed dniem wejścia w życie tej uchwały instytucji obszaru ograniczonego użytkowania. Sąd Najwyższy wskazał, że koncepcja, według której pomiędzy utratą mocy przez dotychczasowe przepisy a wejściem w życie nowych przepisów istniał stan „bez prawa”, nie ma ani logicznego, ani formalnego uzasadnienia. Gdyby miała wystąpić luka czasowa między ustaniem mocy wiążącej dotychczasowych a wejściem w życie nowych przepisów regulujących tę samą materię, musiałoby to wynikać wprost z treści tych przepisów. W konsekwencji właściciel nieruchomości, który w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. wystąpił z roszczeniem przewidzianym w art. 129 ust. 2 ustawy p.o.ś. może domagać się naprawienia szkody spowodowanej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wynikającym wyłącznie z tej uchwały.

W przedmiotowej sprawie jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nieruchomości powodów znajdowała się w obszarze ograniczonego użytkowania ustalonym Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r.

w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W. – były położone w OOU, poza strefą „M”. W obszarze ograniczonego użytkownika utworzonego na podstawie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. OOU 2011 nieruchomości powoda znalazły się w całości w strefie OOU, poza strefami Z1 i Z2.

Zgodnie z koncepcją, za którą opowiedział się Sąd Najwyższy roszczenie odszkodowawcze na podstawie Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. przysługiwało powodom do dnia wejścia w życie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., gdyż nieruchomość powodów była objęta wskazanym rozporządzeniem. Natomiast roszczenie odszkodowawcze na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. przysługiwałyby powodowi jedynie, gdyby uchwała ta wprowadzała nowe lub zwiększała dotychczasowe ograniczenia dla ich nieruchomości. Na powyższe wskazywał również Sąd Najwyższy we wspomnianej powyżej uchwale III CZP 114/15 z dnia 9 lutego 2017 r., wskazując, że termin do występowania z roszczeniami na podstawie art. 129 p.o.ś. rozpoczyna się od nowa wyłącznie dla osób, dla których zmiana obszaru powoduje negatywne skutki i wyłącznie w zakresie tych skutków.

Należałoby zatem zbadać o ile, i w jakim zakresie ograniczenia te wpłynęły na dotychczasowy sposób korzystania z nieruchomości. Szkada ma być bowiem normalnym następstwem wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego wprowadzającego ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości. Szkada taka może powstać, gdy akt prawa miejscowego wprowadza nowe lub zwiększa dotychczasowe ograniczenia, co do sposobu korzystania z nieruchomości lub też przedłuża na kolejny okres ograniczenia, które zostały wprowadzone na określony czas. Szkada nie powstaje, gdy kolejny akt prawny utrzymuje zakres ograniczeń na dotychczasowym poziomie (jak poprzednio obowiązujący). Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2012 r. (sygn. akt IV CSK 28/12 Legalis nr 551896).

Określone w § 6 uchwały nr 76/11 wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkownika były pomimo różnic redakcyjnych takie same, jak przewidziane w § 5 rozporządzenia nr 50. W odniesieniu zaś do nieruchomości położonych w OOU poza strefami Z1 i Z2 uchwała nr 76/11 zniósła natomiast przewidziane w § 4 rozporządzenia nr 50 zakazy budowlane, zabraniające w obszarze ograniczonego użytkownika przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a także pod zabudowę mieszkaniową, zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a także na cele mieszkaniowe, budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a także budynków mieszkalnych.

Z przeprowadzonego porównania i analizy przepisów powołanych wyżej aktów prawnych wynika zatem, że ze względu na położenie nieruchomości powodów w strefie OOU z 2011 poza strefami Z1 i Z2, w rzeczywistości nie doszło do zwiększenia ograniczeń obowiązujących na nieruchomościach, które w okresie obowiązywania OOU z 2007 były położone w jej granicach, poza strefą M. Uchwała nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. wprowadzała bowiem ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów takie jak przede wszystkim zmiana charakteru możliwości zabudowy, ale ograniczenia te dotyczyły jedynie stref Z1 i Z2. Sam powód wskazywał nadto, że ograniczenia w użytkowaniu nieruchomości objętej sprawą ustanowione Uchwałą Sejmiku Województwa nr 76/11 z 2011 r. nie zwiększyły się w porównaniu z ograniczeniami wprowadzonymi na tej nieruchomości Rozporządzeniem Wojewody (...) nr 50 z 2007 r. (k. 553).

W związku z powyższym roszczenie powodów dochodzone jedynie na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. nie byłoby zasadne.

W przedmiotowej sprawie kluczowym było natomiast, że powodowie nie zgłosili swoich roszczeń pozwanemu zachowując dwuletni termin do występowania z roszczeniami od momentu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkownika rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...), z dnia 7 sierpnia 2007 r., które weszło w życie 25 sierpnia 2007 r. Na powyższe wskazywał pełnomocnik powodów na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2017 r. (k. 553).

Mając na względzie zatem, iż z roszczeniami związanymi z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania na mocy rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., należało wystąpić do dnia 24 sierpnia 2009 r., przedmiotowe roszczenie o odszkodowanie nie zostało zgłoszone w terminie.

Powodowie wskazywali, że Naczelny Sąd Administracyjny w orzeczeniu z dnia 29 września 2009 r. wskazał, iż rozporządzenie nr 50 utraciło moc obowiązującą z dniem 15 listopada 2008 r., co zdaniem strony powodowej wprowadziło pewne niejasności co do kwestii obowiązywania rozporządzenia nr 50. Orzeczenie powyższe nie stanowi jednak żadnego argumentu, który usprawiedliwiłoby niezgłoszenie roszczeń odszkodowawczych w terminie. Orzeczenie na które powodują się powodowie zapadło w wrześniu 2009 r., zaś termin do zgłoszenia roszczeń upłynął 24 sierpnia 2009 r. tj. przed wydaniem tego wyroku. Wyrok ten zatem w żaden sposób nie mógł wpłynąć na ewentualne decyzje co do zgłoszenia roszczeń przez stronę powodową. Nic nie stało zatem na przeszkodzie, żeby strona powodowa zgłosiła swoje roszczenia pozwanemu w odpowiednim terminie.

Konsekwencją powyższego, niezgłoszenie przez powodów roszczenia odszkodowawczego pozwanemu spowodowało, że roszczenie to wygasło co do roszczeń powstałych w związku z wprowadzeniem OOU z 2007 r. i nie mogło być dochodzone niniejszym pozwem. Brak zwiększenia ograniczeń obowiązujących na nieruchomości powodów w związku z wejściem w życie uchwały nr 76/11, skutkowało natomiast brakiem możliwości dochodzenia odszkodowania na podstawie tej uchwały.

Wskazać należy jeszcze, że roszczenie powodów nie zasługuje na uwzględnienie także w świetle art. 435 k.c. w zw. z art. 322 p.o.ś.

W orzecznictwie podnosi się, że przepisy art. 435 k.c. w związku z art. 322 p.o.ś. oraz art. 129 p.o.ś. przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności (wyrok z dnia 9 kwietnia 2010 r. sygn. akt III CZP 17/10, LEX nr 584036; zob. także wyrok SN z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768 oraz postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138). Za taką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu lub uchwale o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające w emisji hałasu byłoby zresztą sztuczne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, LEX nr 584036).

Przyjęta w judykaturze wykładnia art. 129 ust 2 p.o.ś. nie wyklucza co do zasady możliwości konstruowania przez powoda roszczeń na podstawie art. 435 § 1 k.c. Skutkiem wejścia w życie aktu prawa miejscowego, wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania, jest nie tylko konieczność poddania się przewidzianym w nim wprost ograniczeniom - niekiedy mogą być one dla właścicieli nieistotne - ale także konieczność znoszenia immisji przekraczających standard jakości środowiska, którym - w przypadku braku obowiązywania takiego aktu prawnego - właściciel mógłby się przeciwstawić jako działaniom bezprawnym w świetle art. 174 ust 1 p.o.ś. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia lub uchwały mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust 2 p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas). Oznacza to, że odpowiedzialność na podstawie art. 435 k.c. będzie wchodzić w rachubę przy założeniu jednak, że port lotniczy jest zakładem w rozumieniu art. 435 k.c., w przypadku szkody na mieniu - w zakresie, w jakim ochrony mienia nie wyłączyło ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r. I CSK 509/11, OSNC 2013/2/26, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08, Legalis nr 55663 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2013 r., I ACa 384/13, LEX nr 1331100).

Ze względu na fakt, że lotniska są przedsięwzięciami użyteczności publicznej wprowadza się obszary ograniczonego użytkowania, aby wytwarzane emisje hałasu nie były bezprawne. Art. 435 k.c. mógłby stanowić podstawę roszczeń przeciwko przedsiębiorcy prowadzącemu port lotniczy, gdyby dochodzone odszkodowanie nie miało związku z utworzeniem OOU Skoro na skutek wejścia w życie aktu prawa miejscowego, wprowadzającego OOU, dochodzi do zwężenia granic prawa własności, to od chwili wejścia w życie tego aktu właściciel musi znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu bez możliwości żądania ich zaniechania.

Zresztą nawet gdyby przyjąć dopuszczalność zastosowania art. 435 k.c. jako alternatywnej podstawy odpowiedzialności, to port lotniczy nie jest przedsiębiorstwem w całości (jak wymaga ugruntowany w orzecznictwie pogląd) wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu tego przepisu, bowiem siły elementarne są wykorzystywane jedynie do części jego działalności (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., VI ACA 1047/13, <http://orzeczenia.waw.sa.gov.pl/>, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, LEX nr 1215402, z dnia 23 maja 2012r., I PK 198/11, LEX nr 1219494).

Prowadzenie legalnej działalności portu lotniczego nie stanowi natomiast deliktu cywilnego, mimo że hipotetycznie oddziałuje negatywnie na położone w pobliżu nieruchomości, ze względu na hałas. Hałas lotniczy nie pochodzi jednak z portu lotniczego. Hałasu tego nie generuje bowiem port lotniczy, nie wynika on z ruchu tego przedsiębiorstwa (tj. z głośności stosowanych maszyn, urządzeń, technologii itp.), lecz z lądujących i startujących statków powietrznych, które w skład przedsiębiorstwa nie wchodzi. Oczywiście istnienie portu lotniczego powoduje, że hałas startujących i lądujących samolotów jest bardziej dotkliwy, gdyż jest on wydzielany także nisko na ziemię, jednak źródłem tego hałasu są składniki majątkowe wchodzące w skład innych przedsiębiorstw (przedsiębiorstw transportowych, przewoźników). Dlatego też nie można uznać, iż to ruch portu lotniczego wywołuje hałas, który jest z kolei przyczyną określonych szkód. W ocenie Sądu przypisywanie odpowiedzialności portom lotniczym za szkody wynikające z hałasu lotniczego może wynikać z niezrozumienia specyfiki działalności portów lotniczych. Na terenie portu lotniczego nie działa jeden, lecz wiele podmiotów, w tym przede wszystkim przewoźnicy lotniczy. Porty lotnicze udostępniają, tylko infrastrukturę, ale samo jej udostępnienie nie powoduje żadnego ryzyka, żadnego potencjalnego niebezpieczeństwa. Art. 435 k.c. miałyby zastosowanie, gdyby nieruchomość powodów nie znajdowała się w obszarze ograniczonego użytkowania albo, gdyby dotyczyły szkód, o których nie ma mowy w art. 129 p.o.ś. W niniejszej sprawie nieruchomość powodów położona jest w obszarze ograniczonego użytkowania, a powodowie nie dochodzą innych roszczeń aniżeli te, które objęte są dyspozycją art. 129 p.o.ś.

W ocenie Sądu nie jest zasadny pogląd przytaczany przez powodów odnoszący się do orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych w sprawie lotniska P.-K., w których lotnisko to zostało uznane za zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody. Lotnisko w P.-K. jest lotniskiem wojskowym. Cała infrastruktura lotniska wraz z startującymi i lądującymi samolotami należy do jednego podmiotu – Skarbu Państwa. Taka sytuacja nie istnieje w przypadku pozwanego, gdzie jak zostało wskazane nie jest właścicielem samolotów korzystających z jego infrastruktury.

Tym samym w ocenie Sądu art. 435 k.c. nie znajduje zastosowania w zakresie, w jakim odpowiedzialność odszkodowawcza została uregulowana w art. 129 p.o.ś.

Nadto należy zauważyć również, że przyjęcie dopuszczalności zastosowania art. 435 k.c. jako podstawy odpowiedzialności prowadziłyby do ominięcia 2-letniego terminu zawitego przewidzianego w art. 129 ust. 4 p.o.ś. i niweczyłyby funkcję gwarancyjną tego przepisu, który pozwala podmiotowi nadmiernie ingerującemu w środowisko naturalne na prowadzenie racjonalnej gospodarki finansowej, umożliwiając mu zaspokojenie roszczeń poszkodowanych w przewidywalnym terminie.

Mając powyższe na uwadze, z uwagi na upływ terminu zawitego do zgłoszenia roszczenia dochodzonego w pozwie Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. pozostawiając szczegółowe wyliczenie w tym przedmiocie referendarzowi sądowemu.

Biorąc powyższe pod uwagę sąd orzekł jak w sentencji.

SSO Cezary Skwara

(...)